

слов населення (на основе новых критериев оценки взаимоотношений человеческого общества, природы).

Ключевые слова: эколого-образовательная деятельность; средства экологического образования; экотуризм, природоохранные территории, экологическая культура.

In this article the specificity of the formation of contemporary paradigm (or model) environment education activities is considered, which are oriented to ecotourism. The environment education activities should be the element of harmonic environmentally safe development. The basic requirement in addressing of the actual problems of environment education and character building in any State should be to provide training for individuals with a high level of environment expertise, environment consciousness and culture as an integral part of a system of national and public education all sectors of society. It based on new evaluation criteria of relationship between society and nature. The essential aim of environment education is environmental awareness as a specific form of public awareness, which reflected the interaction two systems: environment (ecosystems) and social system (society). The environmental behavior is forming a new ways of relate in system of man, society and nature in which the social change accordance with carrying natural potential. The environment education is both goal and a means of development of ecotourism. The introduction and implementation of the tasks for Ecological-Educational and social education funds of ecotourism exercise by environmental administration. He Ares for Ecological-Educational and social ecotourism activities inside of natural conservation areas are very diverse, namely: 1) wide range of information services, thus underpinning the dissemination of information of certain conservation areas, objects, its values and characteristics and so on; 2) publishing and advertising, media houses, promoting, individual and collective publications (newspapers, magazines, pamphlets, press releases, booklets, brochures, calendars, postcards, envelope, label, icons, picture albums souvenir with the logo of conservation areas and its values); 3) production of nature films, of flora and fauna films; 4) holding of: instructional and educational ecotourism activities (lectures and discussions, consultations in visitor centers, excursions in the Museum of Natural, conferences and seminars, natural excursions, competitions, contests, holidays («Land Day», «Water Day») et al); ecotourism and environmental Games; theatrical performances and custom activities, mass events and promotions), bring together contemplation of the subtle phenomena of living, active thought, practical involvement in addressing environmental issues and contribute to green consciousness and culture of population and the various elements of ecotourism activities; 5) Conducting of scientific and academics expeditions, field school-seminars and field training workshops of Natural History students (with scientific, instructional, and educational purposes).

Key words: environment education activities; fund of environmental education; ecotourism; conservation areas; environment culture.

УДК 378.011.3:316.77:004 (045)

Ксенофонтов Сергій Саввич,

доктор медичних наук, доцент,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Представлено науковий особистісний досвід систематизації та вдосконалення наявних освітніх інформаційно-комунікативних можливостей щодо оптимізації підготовки сучасного фахівця педагогічної сфери. Інтерактивний модуль дисципліни (як типовий зразок використання освітньої технології модульного підходу), робота у малих групах (фактичний приклад технології педагогічного супроводження), андрагогічна модель навчання є солідним фундаментом забезпечення високого рівня професіоналізму професорсько-викладацького складу університету.

Ключові слова: інтерактивне навчання, моделі освітніх компетенцій, технології модульного підходу, технології педагогічного супроводження, андрагогічна модель навчання, проблемно-модельовані лекції, ситуаційно-векторні заняття, крос-дисциплінарна компетентність.

Постановка проблеми. Вхідження України в освітній простір єдиного європейського співтовариства вимагає зміни змісту, умов організації і критеріїв оцінки якості освіти, переходу від знаннєвої парадигми до компетентнісно-комунікативної, яка в даний час до сих пір недостатньо сприйнята, усвідомлена і освоєна педагогічною громадськістю. Основним результатом діяльності освітнього закладу, школи повинна стати не тільки система знань, умінь і навичок, а також набір ключових інформаційно-комунікативних компетентностей в інтелектуальній, цивільно-правовій, комунікаційній, інформаційній сферах. Компетентнісний підхід в освіті передбачає формування у школярів загальнонавчальних умінь, означає перехід від приватних умінь і конкретних навичок, від інформації як предмета запам'ятовування - до школи мислення, інформаційно-комунікативної дії і всебічного розвитку особистих здібностей. Особлива роль у формуванні в учнів загальнонавчальних умінь відводиться початковій школі. У психолого-педагогічній літературі активно обговорюються механізми і необхідність введення компетентнісного інформаційно-комунікативного підходу в освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність втілення цього підходу обумовлена стійким попитом у суспільстві на особистість з розвиненим інтелектом, здатну конструктивно спілкуватися у багатофакторному світі, ефективно обробляти будь-яку інформацію, продукувати ідеї, успішно вирішувати конкретні

життєві і професійні проблеми. У зв'язку зі зміною інтелектуальних вимог до професійних знань і умінь вчителя дошкільної освітньої установи, початкової школи зміст професійної педагогічної підготовки також повинен обов'язково модернізуватися. В умовах реформ, що відбуваються, педагогіка вишу поки що реагує на зміни надто інертно і досить повільно. Сьогодні педагог вже не має бути транслятором і єдиним джерелом знань-умінь учнів, він стає організатором і координатором розумової навчальної діяльності особистості, що вимагає докорінної зміни у розумінні самим педагогом його місії і вмісту його діяльності. Професійна компетентність та інформаційно-комунікативні здібності майбутнього вчителя сьогодні припускають векторну наявність теоретичної і практичної складових, причому, як відмічає Л. Н. Кулікова, придбані в процесі навчання або діяльності знання, уміння, навички і способи їх реалізації не вичерпують цього поняття. Визначальне значення має безпосередньо особовий потенціал учителя, сукупність професійно значущих особистих якостей; особливо важливі ці компетенції і комунікабельності для вчителя початкової школи [1].

Мета статті: систематизувати та удосконалити наявні освітні інформаційно-комунікативні можливості щодо оптимізації підготовки сучасного фахівця педагогічної сфери.

Результати дослідження. У сучасних освітніх умовах система організації навчального процесу стає досить гнучкою,

здатною адекватно реагувати на складові сучасного соціального замовлення системи вищої освіти. Інноваційна модель, яка реалізується в умовах компетентнісного підходу до освіти, базується на інтерактивних формах і методах навчання. З урахуванням вдосконалення освітньої місії професійної освіти перед педагогічним загалом стоїть завдання сформувати у майбутніх фахівців навички наполегливої константної самоосвіти, продуктивної комунікабельності і настирливого прагнення до самоактуалізації.

Для становлення особи майбутнього педагога особливого значення набуває проблема творчої самореалізації у вищому навчальному закладі та оволодіння способами різних інформаційно-комунікативних технологій та видів педагогічної діяльності, що забезпечує в подальшому сталий розвиток індивідуально-особових якостей і професійних комунікативних компетенцій. У зв'язку з цим конче актуалізується необхідність створення особливого стійкого середовища у вищій, сприяючого самореалізації особи фахівця. Тобто, освітній процес повинен створювати умови для прояву фахових компетенцій, оскільки виміряти компетенції практично неможливо. Компетентність можна виявити тільки в умовах фактичного працездатності і професійної комунікабельності, тобто за умови активного застосування компетентнісно-комунікативної діяльничної складової, реалізації існуючих передумов, які дозволять надалі досягти відповідного успіху [2].

За нашим переконанням, саме на початку початкового етапу професійної підготовки в університеті, перевага повинна надаватися методиці навчання, яка сприяла б розвитку особових здібностей студента, його умінню раціонально логічно мислити, вмінню використати отримані теоретичні знання в практичній комунікативній діяльності. Особистісно-орієнтовані технології найбільш повно відповідають цим вимогам. На профільній кафедрі впроваджуються виключно проблемно-модельовані лекції, висуваються наступні вимоги до їх проведення - активізувати учбовий процес, притягнути студента до активно-продуктивної інформаційно-комунікативної співпраці, виходячи з того, що активізація лекції спонукає і компетентнісно вмотивує студентів до аналізу і зіставленню фактів, формулювання виведень і їх доказів. Важливе значення при розробці і проведенні таких лекцій повинне приділятися визначенню чіткого інформаційного об'єму учбового матеріалу, що викладається, встановленню лектором стійкої інформаційно-комунікаційної взаємодії з аудиторією, структурним компонентам теоретичної і практичної частин лекції, їх послідовності, підбору і постановці проблемних питань, смислових вправ, комунікативно модельованих ситуаційних завдань. Досвід проведення такого лекційного заняття дає можливість бути упевненими, що застосування в межах лекції проблемно-модельованого методу, використання елементів активно-продуктивного спілкування, сучасних інформаційних технологій, дозволить уникнути її відомих дидактичних недоліків [3]. Під час практичного зайняття разом з виконанням тестових завдань, ситуаційно-модельованих завдань, усного опитування, проводиться робота студентів по інформаційному обговоренню реальної учбової ситуації в обсязі, необхідному для того, щоб намітити можливі комунікативно-тактичні рішення, скласти доцільні, в даному ситуаційно-модельованому випадку, освітні схеми і алгоритми. В процесі обговорення учбового завдання або змодельованої ситуації викладач виступає як джерело професійно-необхідних додаткових відомостей, допомагає вирішувати інформаційно-комунікативної питання, що виникають в процесі навчальних дискусій. Як результат - суб'єкт має здатність більш менш активно взаємодіяти (діяльністьна інформаційно-комунікативна компетентність), діяти неупереджено відносно себе (комунікативно-особова компетентність), діяти відносно свого професійного оточення (інформаційно-професійна компетентність) і відносно інших людей (соціально-комунікативна компетентність). Сучасною особливістю в організації навчання є всеосяжне включення до системи інформаційно-комунікативних методів професійної освіти інтерактивних комп'ютерних технологій, які

визначають початковий рівень вхідного тестового контролю знань слухачів, забезпечують індивідуально-мотивовану роботу студентів у режимі крос платформних завдань, слугують інформаційним джерелом для прийняття методологічно виважених рішень, а також залучаються для проведення усіляких навчальних досліджень. Визначальним компонентом системи фахової підготовки освітянина має стати інтерактивний модуль з тої чи іншої дисципліни, який сприймається як певний навчальний елемент, що усвідомлено формує в інформаційно-комунікативному режимі потрібну групу професійних компетенцій майбутнього фахівця. Такі модулі (як типовий зразок використання освітньої технології модульного підходу) розробляються з кожної професійно орієнтованої дисципліни (наприклад «Педіатрія», «Валеологія»). Цьому сприяє і форма організації заняття, яка базується на такому методі інтерактивного навчання, як робота у малих групах (фактичний приклад технології педагогічного супроводження). Сьогодні ця форма дуже широко використовується. Малі групи формуються на перших заняттях, після попереднього проведення соціометричних вимірювань з метою виявлення лідерів серед присутніх слухачів, накреслюючи при цьому, векторну направленість навчально-ігрової структури занять в цілому. Працюючи в малих групах на практичних заняттях з дисципліни, наприклад, «Валеологія», студенти (особисто чи в групі) готують мультимедійні доповіді-презентації, які дискусійне жваво обговорюються, беруть участь у практичному розв'язанні тих чи інших ситуаційно-модельованих задач, засвоюють навички професійного втілення валеологічних методів чи засобів впливу на здоров'я та гармонічне життя учнів, людей і, в цілому, суспільства. Завдяки тому поступово, крок за кроком, йде професійне формування інформаційно-комунікативних компетенцій відповідальної поведінки серед слухачів (майбутніх фахівців-освітян), які включають в себе: здатність і готовність захищати свої права та інтереси, здатність проявляти відповідальність і мотивації взяти її на себе, усвідомлена можливість брати участь у спільних прийняттях рішень, професійна толерантність, здатність врегульовувати конфлікти за ненасильницькими діями і т. ін.

Виходячи з накресленого, стає зрозумілим що на часі в університеті постає робота по формуванню крос-дисциплінарної компетентності - тобто об'єднання кількох предметних підходів в одному якомусь навчально-досліджуваному проекті (наприклад, валеологія, інформатика, педагогіка). Саме це, на наш погляд, і буде складати відносини слухача і викладача, що логічно характеризувати як суб'єкт-суб'єктні, ті, які обумовлюють можливість прийняття відповідальності як за процес, так і за результат самих слухачів, що навчаються. Таким чином, мова йде про особливості такого сучасного навчання, які характеризують андрагогічну модель навчання. Усе має бути націлене на: трансформування теоретичних знань у подальший діяльничний практичний аспект, усвідомлення основних закономірностей професійної поведінки в освітньому середовищі, набуття соціального досвіду в інформаційно-комунікативній сфері і прийняття обґрунтованих методологічних рішень, формування низки інтелектуальних і соціально-культурних компетенцій, серед яких є креативність, здатність до ризику, лідерство, толерантність, адаптивність та ін.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1. Організація навчального процесу на засадах інтерактивного навчання в умовах компетентнісного інформаційно-комунікативного підходу формує інтелектуальну особистість - професіонала, здатного професійно адекватно діяти, ефективно реагувати на виклики часу.

2. Особистість може успішно розвиватися на усіх професійних рівнях тільки там, де вона затребувана, де є необхідні для цієї діяльності умови, там де актуальне те саме, особливе, компетентнісно комунікативне середовище, що позитивно сприяє повноцінній самореалізації як вчителя так само й учня.

Перспективи подальших досліджень в цьому напрямку

пов'язані з компетентісно комунікативною досконалістю - як запорукою його конкурентоспроможності в умовах складної професіоналізму професорсько-викладацького складу університету освітньо-демографічної ситуації в Україні.

Список використаних джерел

1. Куликова Л. Н. Профессиональная компетентность преподавателей-методистов как условие качества процесса профессиональной подготовки студентов / Л. Н. Куликова // Сибирский педагогический журнал. - 2005. - № 4. - С.15 – 17.
2. Самойлов Е. А. Философские основания компетентностно ориентированного образования / Е. А. Самойлов // Философия образования. - 2008. - № 2 (23). - С. 86-93.
3. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированного образования / А. Хуторской // Народное образование. - 2003. - №2. - С.58-64.

References

1. Kulikova L. N. Professional'naya kompetentnost' prepodavateley-metodistov kak usloviye kachestva protsessa professional'noy podgotovki studentov [Professional competence of teachers-mathodists as the condition of quality of the process of professional training of students] // Sibirskiy pedagogicheskiy zhurnal. - 2005. - № 4.
2. SamoylovYe. A. Filosofskiye osnovaniya kompetentnostno oriyentirovannogo obrazovaniya [Philosophical principals of competence-oriented education] // Filosofiyaobrazovaniya. - 2008. - № 2 (23). - S. 86-93.
3. KhutorskoyA. Klyuchevyye kompetentsii kak component lichnostno-oriyentirovannogo obrazovaniya[Key competences as the component of personality oriented education] // Narodnoyeobrazovaniye. - 2003. - №2. - S.58-64.

Приведены обобщающий взгляд и обсуждение личного опыта систематизации и совершенствования имеющихся образовательных информационно-коммуникативных возможностей по оптимизации подготовки современного педагогического специалиста. Интерактивный модуль дисциплины (как типичный образец использования образовательной технологии модульного подхода), работа в малых группах (фактический пример технологии педагогического сопровождения), андрагогическая модель обучения - являются солидным фундаментом обеспечения высокого уровня профессионализма профессорско-преподавательского состава университета.

Ключевые слова: интерактивное обучение, модели образовательных компетенций, технологии модульного подхода, технологии педагогического сопровождения, андрагогический модель обучения, проблемно-моделируемые лекции, ситуационно-векторные занятия, кросс-дисциплинарная компетентность.

Formulation of the problem. Competent approach in education involves the formation of general education skills among students, means the transition from private skills and specific skills, from information as a subject of memorization - to the school of thought, information and communication action and the comprehensive development of personal abilities. Analysis of recent research and publications. In the context of the ongoing reforms, higher education is still responding to changes too inertial and rather slowly The purpose of the article is a generalizing view, systematization and improvement of existing educational information and communication opportunities in order to optimize the training of a modern pedagogical specialist. Research results. It is precisely at the beginning of the training phase of professional training at the university that a preference should be given to teaching methods that would contribute to the development of student's personal abilities, his ability to rationally think logically, the ability to use the theoretical knowledge gained in practical communicative activities. Personality-oriented technologies most fully meet these requirements. We consider it compulsory to use the problem-modeled method within the lecture, the use of elements of active-productive communication, the implementation of test tasks, situationally-simulated tasks, the work of students on the informational discussion of the real learning situation in the volume necessary to identify possible communicative- tactical decisions, make appropriate, in this situation-modeled case, educational schemes and algorithms. As a result, the subject has the ability to interact more actively (activity informational and communicative competence), act impartially in relation to himself (communicative-personal competence), act in relation to his professional environment (information and professional competence) and in relation to other people (social and communicative competence). The defining component of the system of professional training of an educator should become an interactive module for a discipline that is perceived as a certain educational element that consciously forms the necessary group of professional competences of the future specialist in the information and communication mode. This is also facilitated by the form of organization of the class, which is based on such method of interactive learning as work in small groups (the actual example of technology of pedagogical support), while plotting the vector orientation of the educational-gaming structure of classes as a whole. Practical significance. Due to this, gradually, step by step, there is a professional formation of information and communication competencies of responsible behavior among listeners. It is this, in our opinion, that it will form the relationship between the listener and the teacher, which is logical to characterize as the subject-subject, those that determine the possibility of taking responsibility both for the process and for the result of the students themselves. In this way we are talking about the features of such modern education, which characterize the andragogical model of education.

Key words: interactive learning, models of educational competencies, modular approach technology, pedagogical support technology, andragogical model of learning, problem-modeled lectures, situational-vector lessons, cross-disciplinary competence.

УДК 378 (075.3)

Лисенко Галина Іванівна,

кандидат історичних наук, доцент,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, м. Дніпро

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Актуальність дослідження визначається наявними суперечностями між професійно-педагогічною підготовленістю викладачів вищої технічної школи та вимогами держави і суспільства до їхньої діяльності. У статті доводиться необхідність перегляду системи підготовки магістрантів технічного профілю з виокремленням практичної складової як головної передумови формування психолого-педагогічних компетенцій майбутніх викладачів сучасних закладів вищої технічної освіти України. Практична значущість дослідження полягає у можливості запровадити його результати у програми підготовки магістрів технічного профілю з метою формування у них психолого-педагогічних компетенцій, необхідних для успішної професіоналізації.

Ключові слова: магістр технічного профілю, викладач закладу вищої технічної освіти, психолого-педагогічні компетенції, педагогіка вищої школи, гуманітарно-технічна еліта, магістерська програма.